

sinema

GÜLCAN TEZCAN
gulcantezcan@gercekhayat.com.tr

Sinema sanatına, "Siz filmi-
nizi çektikten sonra bu dünya
daha iyi bir yer olacak... Bir
insanın bile o iyiliği keşfetti-
ğini düşünsenize!" diye
bakan genç bir yönetmen
Aida Begic. Boşnak ve başör-
tülü. Cannes'da İranlı Samir
Makhmalbaf'tan sonra başör-
tülü olarak ödül ve alkış alan
ikinci isim. Saraybosna
Sahne Sanatları Yüksek
Okulu'ndan yönetmenlik
eğitimi alan ve aynı okulda
yönetmenlik dersi veren
Begic, ilk filmi "Kar" (Snijeg)
ile bu yıl Cannes Film Festi-
vali'nde 'Grand Prix of the
Semaine de la critique prog-
ramme' ödülüne layık gö-
rüldü. Geçen hafta Hüseyin
Karabey'in "Unutma Beni
İstanbul" projesi için İstan-
bul'a gelen genç yönetmen,
proje için 15 dakikalık
bir kısa film çekti.

Begic'e sine-
mayı, dindar ve
başörtülü bir
yönetmen ol-
mayı sorduk.

Boşnak yönetmen Aida Begic: Sinema İslam felsefesinin bir parçası

İslami sinema, eğer böyle bir tasnif yapmak mümkünse, geliyor. Sinema ve görüntü İslam felsefesine çok yakın, esasında onun bir parçası. Müslüman sanatçıların estetik dışavurumlarının tabii ve mantıklı bir yolu. Sinema diline gelirse, bugün Semih Kaplanoğlu gibi yönetmenlerin çağdaş metafizik sinema dilinin inşasına yoğunlaştıklarını görüyoruz.

İstanbul'la ilgili bir film projesi için İstanbul'daydınız. Bu projeye nasıl dahil oldunuz?

Hüseyin'le benim filmlerimiz beraber pek çok festivalde gösterildi ama tanışma şansımız olmamıştı. Geçen sene Saraybosna'da tanışma imkanımız oldu ve bana bu projeden bahsetti. İstanbul hakkında bir film yapma imkanına sahip olduğum için çok mutluyum. Turistik ve klasik bir İstanbul resminden ziyade, her büyük metropolde görülebilen ortaklıklarla İstanbul'a has özelliklerin bir arada gözlenebildiği iki kadın arasında geçen bir oda hikayesi hakkında bir film bu.

İstanbul ile Saraybosna arasında tarihe dayalı manevi bir bağ olduğu söylenir. Sizin için de İstanbul'un bu türden bir karşılığı var mı?

İstanbul ve Saraybosna aynı medeniyet paradigmasına sahip iki şehir. Bizi özde birbirimize bağlayan şey ise, bu iki şehrin farklılıkları özümseyebilen doğası sanırım. Ama öte yandan Saraybosna'nın ufaklığı pek çok açıdan İstanbul'la karşılaştırılabilir olduğunu düşünüyorum.

Çok tanınmış bir Boşnak yönetmensiniz ve genç yaşınıza rağmen filmlerinizi uluslar arası festivallerde de gösteriliyor, ödüller alıyor. Siz bu başarıyı neye bağlıyorsunuz?

Kar'ın hikayesini yazmaya başladığımda akıldmda küçük insanların hikayesini anlatmak vardı. Bu hikayeyi kendi katharsisim olarak düşünüyordum ve savaşta ailelerini yitirmiş

kadınlara adamıştım. İlginçtir ki bu senaryoyu gerçekleştirdiğimde, film, Kore'den Türkiye'ye kadar geniş bir coğrafyada anlaşılabilir ve tartışıldı. Gerçekten meselesini götüğünüz mevzuları anlatmak önemli. Başarı ancak gerçekten iletişim kurabildiğiniz insanlardan bir ekip kurabildiğinizde mümkün oluyor.

Avrupa'da Müslüman kimliğinizle sinema yapan, başörtülü bir yönetmensiniz. Sinema çevreleri nasıl karşılıyor sizi? Başörtülü olmanız insanların filmlerinize bakışını etkiliyor mu?

Bir kadın yönetmen olarak erkek meslektaşlarınızla eşit muamele görmeyi için onlardan iki kat daha fazla çalışmanız gerekiyor. Eğer tesettürlüseniz bu, durumu daha da güçleştiriyor. Sorun absürd bir şekilde hemen herkesin tesettür hakkında olumlu veya olumsuz bir yargıya sahip olması. Bu insani ilişkileri ve iletişimi olumsuz yönde etkiliyor. İnsanların sizin tesettürlü olmanızla değil kişiliğiniz ve eserinizi buluşmasını sağlamak için çaba sarfetmeniz gerekiyor. Tesettürlü kadınların sesi giderek artıyor. Bu ses sınırların yıkılmasında ve farklı dünya görüşlerinin birbirleriyle temasa geçmesinde çok önemli bir işleve sahip.

Türkiye'de inançlı yönetmenler film dili kurma konusunda çok ciddi problemler yaşadılar. Siz film çekerken bu anlamda nasıl bir yaklaşım sergiliyorsunuz?

İslami sinema, eğer böyle bir tasnif yapmak mümkünse, geliyor. Sinema ve görüntü İslam felsefesine çok yakın, esasında onun bir parçası. Müslüman sanatçıların estetik dışavurumlarının tabii ve mantıklı bir yolu. Sinema diline gelirse, bugün Semih Kaplanoğlu gibi yönetmenlerin çağdaş metafizik sinema dilinin inşasına yoğunlaştıklarını görüyoruz.

Savaş görmüş bir yönetmen olmak sizin sinemanızı ne yönde etkiledi? İlk filminiz savaş sonrası yaşanan acıları anlatıyordu. Bundan sonraki filmlerinizde de savaşın izlerini görecek miyiz?

Savaş ve savaşın şartları Bosna'daki gündelik hayatta devam ettikçe, bunun sinemaya yansımaları da şüphesiz devam edecektir. Yeni projem de savaşta yakınlarını yitirmiş, savaşın en acı deneyimlerini yaşamış insanların hayatına ve onların günümüz Bosna toplumunda ne kadar sefil hayatlar sürmek zorunda kaldıklarına dair.